

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Jaarrekening 2023

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam
Kattenburgerplein 1
1018 KK Amsterdam
Kamer van Koophandelnummer 34259272
RISN nummer 817238621
Toekenning ANBI status 29 mei 2012

Inhoudsopgave:

Bestuursverslag 2023	blz.	2
Balans per 31 december 2023	blz.	7
Staat van baten en lasten over 2023	blz.	8
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2023	blz.	9

Stichting Fellowships

Bestuursverslag 2023

Het fellowshipsprogramma van Het Scheepvaartmuseum bestaat sinds 2007. Uitgangspunt van het programma is dat het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek door externe onderzoekers naar de collectie van Het Scheepvaartmuseum mogelijk wordt gemaakt en dat de uitkomsten van onderzoek, in de vorm van het vergroten van kennis over de museumcollectie, ten goede komt aan het museum, het publiek en de wetenschap. De collectie van Het Scheepvaartmuseum vormt het uitgangspunt voor het onderzoek, waarbij fellows vervolgens onderzoek doen in de collecties van andere musea, archieven en bibliotheken. Hun onderzoeksresultaten komen niet alleen de kennis van het museum ten goede, maar leveren zo ook een bijdrage aan de algemene kennis over de maritieme geschiedenis van Nederland.

Het fellowshipsprogramma kent momenteel twee onderzoeksbeurzen: het **Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship** en het **Dr. Ernst Crone Fellowship**. Daarnaast ontwikkelt het museum een derde onderzoeksbeurs onder de werktitel **Van de Velde Fellowship**, dit gebeurt in nauw overleg met het National Maritime Museum in Greenwich, Londen.

De twee fellowships richten zich op twee verschillende type onderzoekers; het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship is bedoeld voor bij voorkeur binnenkort of recent afgestudeerde academici (master of een vergelijkbare graad) en duurt maximaal zes maanden. Het Dr. Ernst Crone Fellowship richt zich daarentegen op ervaren academici zoals postdoc onderzoekers en duurt maximaal een jaar. Het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship richt zich nadrukkelijk op de ontwikkeling van jong academisch talent en kan worden beschouwd als een junior fellowship. Het Dr. Ernst Crone Fellowship heeft een duidelijk senior profiel en richt zich op de ontwikkeling als professioneel wetenschappelijk onderzoeker. In de stipendia, die aan de onderzoeksbeurzen zijn gekoppeld, komt dit eveneens tot uitdrukking: de onderzoeksbeurs bedraagt € 4.000 voor een Warnsinck Fellow en € 25.000 voor een Crone Fellow.

Kenniscentrum

Het onderzoek van Het Scheepvaartmuseum, gecoördineerd vanuit de afdeling Collectievorming & Onderzoek, sluit aan bij de doelstellingen van het museum voor de periode 2021-2024 om zich te positioneren als een kennis- en expertisecentrum. Deze ambitie heeft zich niet beperkt tot het verbeteren van de onderzoeksstructuur binnen de muren van het museum. In 2017 is in samenwerking met het Maritiem Museum Rotterdam en universitaire partners gewerkt aan een degelijke infrastructuur voor maritiem-historisch onderzoek in Nederland. Deze bestond al grotendeels, maar om de samenhang en kwaliteit te verbeteren is gekozen voor een integraal model, waarbij alle fases van het onderzoek een plek hebben en waarbij talentvolle onderzoekers (fellows) voldoende kansen hebben in elke fase van hun wetenschappelijke carrière.

Onderzoekers

In 2023 zijn oproepen uitgeschreven voor zowel het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship als het Dr. Ernst Crone Fellowship. Dit heeft geresulteerd in de toekenning van vier Warnsinck Fellowships en een Crone Fellowship.

Als Dr. Ernst Crone fellow is in mei 2023 dr. Jaap Jacobs begonnen met zijn onderzoek naar de zogenaamde 'Boxerbanden' in de collectie van het museum. De onderzoeker richt zich op een grote verzameling handschriften die betrekking heeft op het verloop van de Tweede Engels-Nederlandse Oorlog (1665-1667) en die door de bekende Britse historicus Charles Ralph Boxer (1904-2000) bijeen is gebracht.

In het kader van het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship zijn Matthias Lukkes en Lianne Wilhelmus in 2023 van start gegaan. Lukkes doet sinds oktober onderzoek naar tuinen rondom Nederlandse vestigingen aan de kust van West-Afrika, aan de hand van een achttiende-eeuwse tekening van een Compagniestuin bij Elmina. In december startte Lianne Wilhelmus haar onderzoek naar een achttiende-eeuwse tabaksdoos met een afbeelding van Kaap de Goede Hoop.

In het najaar van 2023 is een tweede oproep geplaatst voor Prof. J.C.M. Warnsinck fellowships. Twee fellowships zijn in december toegekend aan Valentijn Tilder en Arjen Bloem. Zij zullen in respectievelijk februari en maart 2024 starten met hun fellowships. Tilder doet onderzoek naar de representatie van muiterijen in reisverslagen, en de herinneringscultuur die hierop volgde. Bloem gaat onderzoek doen naar de tekeningen en schilderijen van Willem van der Does, die hij maakte tijdens en na een walvisvaartexpeditie in 1923-24.

Dankzij een bijdrage van de heer Rien Meppelink was in 2022 een geheel nieuw fellowship mogelijk gemaakt. Maritiem historica Gwen Lemmers heeft als Rien Meppelink Fellow in 2023 haar onderzoek afgerond naar de geschiedenis en organisatie van het reddingswezen in het Waddengebied in de zeventiende en achttiende eeuw. Lemmers heeft eind 2023 haar manuscript ingediend bij de uitgever, om het als zelfstandige publicatie te publiceren. De onderzoeksresultaten zullen verschijnen als onderdeel van het 200-jarig bestaan van de KNRM in 2024.

In totaal waren in 2023 vier fellows actief: Gwen Lemmers (Rien Meppelink Fellow), Jaap Jacobs (Dr. Ernst Crone Fellow), Matthias Lukkes en Lianne Wilhelmus (Prof. J.C.M. Warnsinck Fellows).

De onderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met conservatoren en externe deskundigen. Hun onderzoeksresultaten zijn in voorbereiding voor publicatie.

Fellowships	max. beschikbare plaatsen	2023
Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowships	4	2*
Dr. Ernst Crone Fellowship	eens in de twee jaar	1
Rien Meppelink Fellowship	1 (eenmalig)	1
Van de Velde Fellowship (oproep in 2024)	eens in de twee jaar	-
Aantal fellows	6	4

*Er werden in 2023 vier Warnsinck Fellowships toegekend, twee daarvan starten in 2024.

Activiteiten

Tijdens een wederom goedbezochte Fellowshipsmiddag, die op vrijdag 24 februari 2023 plaatsvond, presenteerden de fellows van het afgelopen jaar hun bevindingen. Het goed gevulde programma werd verzorgd met lezingen door Prof. J.C.M. Warnsinck fellows Charlotte Jarvis (*Jeneverconsumptie aan boord van Nederlandse schepen 1600-1850*), Marie Keulen (*Zending en Imperiale Cultuur: Het zendingsreisverslag van Johannes Jacobus Kicherer*) en Margaux Shraiman (*Commercialising Eden: Frans Post's Drawings of the Fortunate Isles*), Rien Meppelink fellow Gwen Lemmers (*Redden van drenkelingen in het Waddengebied tijdens de zeventiende en achttiende eeuw*), en onderzoeker bij Het Scheepvaartmuseum Bob van de Poll (*Zee van Ruimte: Queer cultuur op koopvaardij-schepen 1950-'80*). Deze bijeenkomst werd door een recordaantal van 106 deelnemers bijgewoond.

Van half april tot eind november is in de presentatieruimte een kleine tentoonstelling over Jenever op zee gerealiseerd, op basis van het onderzoek van Warnsinck Fellow Charlotte Jarvis.

Op 19 september 2023 is speciaal voor de leden van de Fellowshipskring, die het fellowshipsprogramma ondersteunen, een bijeenkomst georganiseerd waar twintig deelnemers aanwezig waren. Zij kregen een presentatie over het lopende fellowshipsonderzoek van dr. Ernst Crone Fellow Jaap Jacobs, een rondleiding door de tentoonstelling over Robbert Das door oud-fellow en huidig conservator Isaac Vogelsang, en een rondleiding bij de presentatie Jenever op Zee door oud-fellow Charlotte Jarvis. De middag werd afgesloten met een jeneverproeverij.

Coördinator

Om het programma verder uit te bouwen, leefde de behoefte om de coördinatie van het succesvolle programma te beleggen bij een aparte coördinator. Deze coördinator zorgt voor de inhoudelijke begeleiding van het programma, de organisatie van de jaarlijkse fellowshipsmiddag, het onderhouden en verbreden van de contacten met collega-musea en universiteiten, vooral in internationaal opzicht. In april 2023 is onderzoeksconservator dr. Suze Zijlstra aangesteld als fellowshipscoördinator. De aanstelling is acht uur per week. Het museum financiert momenteel deze aanstelling.

Vooruitblik

Vanwege de corona-epidemie in 2020-2021 kon slechts een beperkt deel van de aan het fellowsprogramma beschikbaar gestelde financiën worden besteed. Om de overgebleven financiële ruimte in te vullen zal in 2024 eenmalig een extra onderzoeksplaats beschikbaar worden gesteld, in de vorm van een extra Crone Fellowship. De mate waarin het museum nog meer fellows kan begeleiden is echter niet ongelimiteerd. Een andere mogelijkheid is om niet in 2025, maar in 2026 een nieuwe bijdrage van de fondsen te vragen.

Om meer internationale onderzoekers te bereiken, zullen de oproepen voortaan ook in het Engels worden gepubliceerd en gecirculeerd. De nieuwe fellowshipscoördinator organiseert bovendien online informatiebijeenkomsten om mogelijke aanvragers zo goed mogelijk van informatie te voorzien, en de drempel tot het inwinnen van informatie zoveel mogelijk te verlagen.

Het fellowshipsprogramma heeft weer veel resultaten behaald: vijf fellowships zijn gedurende het kalenderjaar toegekend (waarvan drie in 2023 van start gingen), vier fellows zijn door het jaar heen actief geweest, de samenwerking met (internationale) partners werd uitgebreid, de bekendheid van het programma werd vergroot door het organiseren van de jaarlijkse fellowshipsmiddag en het publiceren en breder circuleren van oproepen voor nieuwe onderzoeksvoorstellen. Bovendien is voor de Fellowshipskring een speciale activiteit georganiseerd die door de aanwezigen zeer werd gewaardeerd.

De hoeveelheid (oud-) fellows breidt zich steeds verder uit en reikt tot verschillende universiteiten, musea en erfgoedinstellingen. Omdat het belangrijk is om contacten te onderhouden met deze groep, zal voorafgaand aan de fellowshipsmiddag van 2024 voor hen een lunch worden georganiseerd. Tevens zal de fellowshipscoördinator de (oud-)fellows regelmatig van informatie over ontwikkelingen in het fellowshipsprogramma voorzien.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van de Stichting (van tenminste vier leden) heeft in 2023 drie keer overlegd en bestond uit:

- prof.mr. T.R. Ottervanger, voorzitter
- dr. W.M. Witteveen, penningmeester
- drs. M. Huijser, secretaris
- drs. M. Seffinga
- drs. R.T.B. Visser

De zittingstermijn van voorzitter prof.mr. T.R. Ottervanger liep statutair aan het einde van 2023 af. In overleg blijft de voorzitter nog aan tot het bestuur een nieuwe voorzitter heeft gevonden.

De kwaliteitscontrole en de selectie van de fellows is belegd bij een commissie; deze wordt gecontroleerd door het bestuur. De Selectiecommissie (van tenminste drie leden) die het bestuur adviseert over de toekenning van de fellowships bestond in 2023 uit:

- prof.dr. M. van Groesen (hoogleraar Zeegeschiedenis Rijksuniversiteit Leiden)
- dr. M. Eekhout (conservator Stadsgeschiedenis Dordrechts Museum)
- drs. J. van der Vliet (hoofd Collecties Het Scheepvaartmuseum)
- dr. S. Zijlstra (coördinator fellowshipsprogramma, als toehoorder)

Organisatie

De onderzoeksbeurzen zijn ondergebracht bij de afdeling Collectievorming & Onderzoek van Het Scheepvaartmuseum. Ze worden financieel mede mogelijk gemaakt dankzij een meerjarige financiële bijdrage van de Samenwerkende Maritieme Fondsen, waarvoor het museum de fondsen bijzonder dankbaar is. De Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum stelt, naast een jaarlijkse bijdrage, zich ook garant. Stichting Het Scheepvaartmuseum neemt de personeelskosten voor haar rekening van de coördinator van het fellowshipsprogramma, een taak die was belegd bij het hoofd Collecties en sinds april 2023 wordt uitgevoerd door de onderzoeksconservator. Zij worden bijgestaan door de conservatoren die ook betrokken zijn bij de begeleiding van de individuele fellows bij hun onderzoek. De afdeling financiën voert de administratie van de Stichting onder verantwoordelijkheid van de penningmeester. De afdeling financiën zet betalingen klaar in het banksysteem, de penningmeester verricht de betalingen.

Prof.mr. T.R. Ottervanger

Voorzitter

April 2024

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Balans per 31 december 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>		<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vorderingen	€ 29 542	€ 3 073	Eigen vermogen	€ 114 735	€ 113 956
Liquidemiddelen	€ 90 193	€ 155 518	Gift tbv onderzoek van Rien Meppelink	€ 5 000	€ 5 000
			Nog te betalen bedragen	€ -	€ 39 635
	<u>€ 119 735</u>	<u>€ 158 591</u>		<u>€ 119 735</u>	<u>€ 158 591</u>

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Staat van baten en lasten per 31 december 2023

	<u>2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>2022</u>	<u>Begroting 2024</u>
Baten				
Bijdrage Vaderlandsch Fonds	€ 6 000	€ 6 000	€ 6 000	€ 6 000
Bijdrage Vereniging Ned. Hist. Scheepvaart Museum	€ 12 500	€ 12 500	€ 12 500	€ 12 500
Bijdrage VNHSM Fellowship kring	€ 5 250	€ 3 000	€ 3 073	€ 3 000
Bijdrage Directie der Oostersche Handel en Reederijen	€ 2 500	€ 2 500	€ 2 500	€ 2 500
Bijdrage Fonds Dorus Rijkers	€ 4 000	€ 4 000	€ 4 000	€ 4 000
Bijdrage Admiraal van Kinsbergenfonds	€ 2 000	€ 2 000	€ 2 000	€ 2 000
Bijdrage Stichting Ondersteuningsfonds NISS	€ 5 000	€ 5 000	€ 5 000	€ 5 000
Bijdrage Vereniging de Prins Hendrik Stichting	€ 2 500	€ 2 500	€ 2 500	€ 2 500
Gift Rien Meppelink	€ -	€ 5 000	€ 10 000	€ 5 000
Bijdrage diverse Fondsen	€ -	€ 2 500	€ -	€ -
Rente spaarrekening	€ 296	€ -	€ -	€ -
Totaal baten	€ 40 046	€ 45 000	€ 47 573	€ 42 500
Lasten				
Dr. Ernst Crone Fellowship	€ 25 000	€ 25 000	€ -	€ 25 000
Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship	€ 8 000	€ 16 000	€ 12 000	€ 16 000
Van de Velde Fellowship	€ -	€ 10 000	€ -	€ -
Onderzoek reddingswezen in het Waddengebied	€ -	€ 5 000	€ 10 000	€ -
Reis -en verblijfkosten Fellows	€ 1 650	€ -	€ -	€ -
Eenmalige kosten aanvraag referent	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijeenkomsten Fellows	€ 4 392	€ 3 000	€ 2 885	€ 6 500
Overige kosten (uitgave over het Reddingwezen)	€ -	€ 2 500	€ 750	€ 5 000
Rente (negatieve rente)	€ -	€ -	€ 146	€ -
Bankkosten	€ 225	€ 200	€ 196	€ -
Totaal lasten	€ 39 267	€ 61 700	€ 25 977	€ 52 500
Resultaat	€ 779	€ -16 700	€ 21 597	€ -10 000

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Toelichting op de balans per 31 december 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vorderingen		
VNHSM Fellowship kring	€ 5 250	€ 3 073
Bijdrage Dorus Rijkers Fonds	€ 4 000	€ -
Bijdrage NISS	€ 5 000	€ -
Ver. Prins Hendrik	€ 2 500	€ -
Het Scheepvaartmuseum	€ 12 500	€ -
Rente deposito ABN AMRO	€ 141	€ -
Rente spaarrekening ABN AMRO	€ 151	€ -
Totaal vorderingen	<u>€ 29 542</u>	<u>€ 3 073</u>
Liquidemiddelen		
Bestuurrekening	€ 4 458	€ 137 786
Spaarrekening	€ 735	€ 17 731
Deposito ABN AMRO bank	€ 85 000	€ -
Totaal liquidemiddelen	<u>€ 90 193</u>	<u>€ 155 518</u>
Eigen Vermogen		
Stand per 1 januari	€ 113 956	€ 92 359
Resultaat	€ 779	€ 21 597
Stand per 31 december	<u>€ 114 735</u>	<u>€ 113 956</u>
Vooruitontvangen bedragen		
Stand per 1 januari	€ 5 000	€ -
Gift Rien Meppelink voor onderzoek	€ -	€ 5 000
Besteding aan onderzoek	€ -	€ -
Stand per 31 december	<u>€ 5 000</u>	<u>€ 5 000</u>
Het restant bedrag wordt gebruikt voor de uitgifte in 2024 van een boek over het Reddingswezen.		
Nog te betalen bedragen		
Het Scheepvaartmuseum Fellows 2019/2023	<u>€ -</u>	<u>€ 39 635</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Verplichting 2024

Max 4 Prof. J.C.M. Warnsinck fellows starten 2024

€ 16 000

Dr. Ernst Crone Fellowship

€ 25 000

€ 41 000

Toezeggingen:

2024

Vaderlandsch Fonds

€ 6 000

Directie der Oostersche Handel en Reederijen

€ 2 500

Fonds Dorus Rijkers

€ 4 000

Admiraal van Kinsbergenfonds

€ 2 000

Stichting Ondersteuningsfonds NISS

€ 5 000

Vereeniging de Prins Hendrik Stichting

€ 2 500

VNHSM

€ 12 500

€ 34 500